

Національна ідея

Світоглядні зміни

Нова людина

Українська перспектива

Омріяна

Українська
Мрія

Воля

Україна

Ключ до
майбутнього

Світоглядний проект

Нова реальність

Гармонія

Свобода

Любов

Цінності

Олексій

Шлях України

Толкачов

Назустріч
змінам

Глобальна місія

Цивілізація духу

Ідеї Сковороди

Нова

реальність **Ідентичність України**

Олексій Толкачов

ОМРІЯНА УКРАЇНА
ключ до майбутнього

Від автора

Мрії народжуються в серці. А його, як відомо, легко поранити. Саме тому ми часто приховуємо чи навіть відмовляємося від наших мрій – щоб якийсь цинічний розум не насміявся над ними, не розбив їх, не навісив ярликів нездійсненності, нереальності та абсурдності.

Тривалий час і я відмовлявся від своїх мрій про те, в якій Україні хочу жити. Щоб не виглядати смішним. Відтак, розумом, а не серцем, я пропагував правильні речі – «європейський вибір», «демократію», «реформи». Я критикував і боровся з владою, ініціював рухи й революції, писав проекти законів і плани розвитку країни.

Але серцю було тісно, воно кричало – це все не те! І прагнуло більшого.

З часом я зрозумів, що неприпустимо відмовлятися від мрій, адже в них – величезна сила, що здатна змінювати реальність.

І всім нам – всій Україні – не вистачає спільної величної мрії, яка б захопила серця, об'єднала країну та стала дороговказом у майбутнє.

У цьому виданні я вирішив поділитися тим, про що роками мовчав – своїми міркуваннями про те, якою бути Україні.

Переконаний, що чимало співвітчизників плекає аналогічні думки, мрії, сподівання. Тому пропоную Вашій увазі це видання з надією знайти одностудців, в серцях яких живе Омріяна Україна.

Якщо спочатку було Слово, то Мрія, описана словами, починає ставати реальністю.

Отже, процес пішов...

Українська безвихідь?

Як і для багатьох українців, для мене є очевидним, що сучасна Україна перспектив не має. Вона не має майбутнього.

Зрозуміти це дуже просто. Погляньте у вікно, відчуйте контраст між побаченим і тим, що ми увійшли в третє тисячоліття. У світ, який швидко змінюється, де технологічний розвиток випереджає мрії про нього, де наближається зміна геополітичних лідерів, запаси корисних копалин вичерпуються, а населення планети невпинно зростає. Боротьба за виживання народів лише загострюватиметься, міграційний, фінансовий та економічний тиск сильних гравців лише зростатиме.

У цьому світі, в самісінькому центрі Європи, на найбагатших ґрунтах існує держава з катастрофічно низьким рівнем ефективності – вона навіть неспроможна забезпечити прожитковий рівень своєму вимираючому населенню. Роками вона не може визначитись, яка конституція, яка мова, яка геополітична орієнтація їй необхідна.

Чергові вибори, чергові мітинги, чергові загрози і криза, чергова боротьба і розчарування – і все це без кінця, по колу, протягом вже багатьох років. Без якихось вагомих результатів та перспектив розвитку України.

Замість очікуваного на зорі Незалежності процвітання отримали найбіднішу країну Європи. Замість зростання населення до 80 мільйонів, відбулося скорочення до 45 мільйонів душ та ще 40 мільйонів абортів за роки незалежності. Замість ринкових реформ отримали розграбування найперспективнішої економіки на просторах СНД.

Якщо майбутнє стане лінійним продовженням сучасності, то Україна й надалі приречена на мізерність – бути окраїною, об'єктом, ресурсом, розмінною монетою. Чим завгодно, лише не Країною.

Хотілося б останні два десятиліття визначити як «тупцювання на місці», але все свідчить про відверту деградацію.

Народ ще може виграти окремих бій, але війну програє. Україна не розвивається, вона поступово гине.

В пошуках спасіння

На жаль, причини згубної тенденції часто шукають на поверхні. Тому рецепти порятунку країни на кшталт «потреби демократії», «необхідності реформ» і «важливості євроінтеграції» не можуть змінити загальну динаміку.

Глибший аналіз вказує на те, що сучасна Україна – це дезорієнтована держава, позбавлена сенсу. Це система без мети. Країна без національної ідеї. Відтак, куди Україна рухається – незрозуміло, а її перспективи вкрай сумнівні.

Стан національної розгубленості влучно охарактеризувала сумнозвісна фраза Президента Леоніда Кучми «Скажіть мені, яку державу треба будувати і я її збудую».

Чимало інтелектуалів розуміють безперспективність України без основоположної *Ideї*. Але пошук національної ідеї України триває вже багато років, і у цьому процесі поки що більше помилок, ніж результатів.

Одні Національну Ідею шукають в ретроспективі: в козаках, Трипіллі, Українській повстанській армії чи Голодоморі. Але минуле не спроможне об'єднати, воно у кожного своє. Тим більше, воно не спроможне спонукати до руху. Об'єднати та зрушити з місця може тільки спільне бачення майбутнього.

Інші безрезультатно шукають Ідею в особливостях національної ідентичності українців: в хліборобстві, миролюбстві, співчутті, «садках вишневих коло хати». Однак такі форми – неефективні. Вони, можливо, і визначають місце народу в світосистемі, однак не можуть запропонувати стратегічну перспективу.

Поширеною помилкою є пошук Національної Ідеї шляхом приєднання чи копіювання чужих закордонних ідей – європейської, російської чи американської. В такому випадку, без самоідентифікації, без автентичності вона не буде національною, а розвиток народу зведеться до розчинення в більшому соціо-цивілізаційному утворенні.

Водночас, не знаходять підтримки численні спроби сформулювати Національну ідею у вигляді проектів, програм і концепцій розвитку. Адже вони носять вкрай раціоналістичний або ж і зовсім утилітарний характер, в той час як Ідея має захоплювати дух, слугувати чинником мобілізації пасіонарної енергії народу.

Значення Мрії

Об'єднати народ, згуртувати суспільство, мобілізувати національну енергію можливо лише на основі спільного бачення майбутнього. Воно має бути ідеальним, захоплюючим образом – неймовірним, але надзвичайно бажаним, до якого має прагнути все суспільство. Фактично, йдеться про *Мрію*.

Як тут не згадати слова колись популярної пісеньки – «Без мрії не родить жито, без мрії вода не шумить, без мрії не можна жити...»

І не треба боятися того, що на перший погляд мрії здаються недосяжними. Мрії мають властивість здійснюватись, адже все, що існує довкола, колись було чиеюсь мрією.

Національна мрія визначає напрям руху країни, забезпечує цілепокладання, мотивує та спричиняє мобілізацію суспільної енергії та ресурсів. Неможливо досягти ефективного розвитку та руху вперед без ідеї, без бачення бажаного майбутнього.

Для успішності країни національна мрія має бути амбітною. Чим більший масштаб, тим сильніші зусилля і тим значніші досягнення. Мізерність цілей обумовлює розслаблення соціального організму та зупинку розвитку.

Національна Мрія народу разом із системою споріднених цінностей утворюють Національну ідею.

Відтак, для того, щоб зупинити подальшу маргіналізацію та системну деградацію України, потрібна Мрія – стратегічне бачення того, яким народ хоче бачити свою країну і світ навколо себе. І має початися рух на зустріч Мрії.

Навчитись мріяти

Здавалося б, мріяти легко. Однак чому ж немає такої Мрії, яка змогла б мобілізувати українців?

Незалежна Україна була споконвічною мрією мільйонів наших пращурів. У 1991 році вона здійснилась, а нова мрія не виникла. Куди рухатись? Чого прагнути?

Трагедія України – у всезагальній деморалізації та дезорієнтації. Жодна концептуальна ідея не досягла такої величі, щоб стати загальною Мрією про Україну, захопити і спрямувати розум і дії мільйонів Українців, перетворитися на справжню Національну Ідею.

Деякі дослідники навіть вважають, що українці перестали мріяти. Інші кажуть, що мрії стали змілілими, приземленими – мрія про скасування Податкового кодексу, мрія жити, як усі, мрія про вступ до ЄС, про гідну зарплату, про Євро-2012 – це все одно, що не мріяти взагалі. Адже мрія – це не просто цілі чи бажання.

Мрії в бутті українського народу підмінені мізерними цілями: реформ, подолання радянської спадщини, боротьби з корупцією тощо. Ніхто так і не спромігся визначити стратегічне бачення майбутнього України та її роль в світосистемі.

Політичні партії не знаходять загальної підтримки, оскільки теж не можуть запропонувати народу бодай щось, схоже на Українську Мрію. Відчутний брак ідей. Відтак, їм доводиться ґрунтувати виборчий успіх на брутальній бездушній технології, а всі їхні ідеї є суто популістськими лозунгами і зводяться до того, хто, що і як буде реформувати, або хто пообіцяє більшу виплату по народженню дитини. Всі лозунги – примітив, не здатний пробудити зернятка віри в людей та запалити їхні очі.

Політична еліта, яка б мала вести народ шляхом прогресу, натомість пропонує зовсім інші мізерні ідеї – спробуйте мрію про Україну в складі Росії, або про Україну в складі НАТО. Для когось мрія про Україну зводиться до ринкових реформ або підвищення пенсії до рівня прожиткового мінімуму. Існує мрія про Україну, де шанують жертв голодомору, а для когось Україна – це мрія про садок вишневий коло хати і вранішній спів соловейка. «Україна для українців!», «Європейська Україна», «Злагода!» - хіба це ідеї?

Мізерність ідеї обумовлює відсутність політичної волі для творення в Україні чогось більшого за реальність - прекрасного і процвітаючого.

Коли ви мрієте про що-небудь, ваша мрія обов'язково найкраща! Так мріється про те, що Україна є такою ж казковою, як Швейцарія, або такою ж фантастичною і багатого, як

Арабські Емірати, які ще вчора були пустелею. Що реформи здійснюються такими ж темпами та ефективністю, як у процвітаючій сьогодні Південній Кореї.

Образ майбутнього

А тепер давайте обличимо всі теоретичні міркування і спробуємо помріяти.

Якою ми хочемо бачити нашу країну? І через рік, і через п'ять, і через 50-100 років? Нехай наша Мрія буде амбітною!

Ось вона – наша Омріяна Україна. Це не молода, а древня країна з тисячолітньою історією та спадщиною. Як і за часів Ярослава Мудрого, вона – геостратегічний центр Європи. Вона не має нічого спільного з девізом сучасного державного гімну «Ще не вмерла Україна». І не вмере! Навпаки, Україна показує диво розвитку та прогресу. Це перевершує «новий курс Рузвельта» або «японську революцію Мейджи», адже за дуже короткий час Україна опинилась на принципово іншому рівні цивілізаційного розвитку.

Омріяна Україна – геополітичний лідер на просторі від Центральної Європи до Уралу. Київ поважають, до Києва прислухаються, адже майбутнє Європи твориться на Дніпрових кручах. Знайшовши в собі сили, Київ більше не розривається між Сходом та Заходом, натомість, реалізує власну стратегію з Півдня на Північ, міцно спираючись на Чорноморський басейн.

Вражаюче!

Стрімкі реформи започатковують нові форми соціальних, економічних і політичних відносин. Відтак, світова криза стає не трагедією, а трампліном для України, яка, ніби інвестиційно привабливий проект світового масштабу, залучає міжнародні фінансові ресурси і, водночас, мобілізує внутрішній економічний потенціал.

Омріяна Україна здійснює стрімку перебудову всіх сфер соціального життя в напрямку до гармонізації та забезпечення щастя людини. Україна переосмислює найпрогресивніші надбання та ідеї західної цивілізації, модернізує їх та реалізує на практиці. Відтак, майбутнє твориться на основі нового лібералізму, синергетичної організації світу, а також на оновлених ідеях гуманізму та давньогрецького учення про духовну й фізичну досконалість людини – «калокагатії».

На рівні з соціальною справедливістю, кожній людині забезпечується можливість самореалізації в улюбленій сфері. В основі суспільної організації лежить можливість кожного займатися своєю спорідненою працею – тією, яка приносить задоволення та самореалізацію людині, а не лише фінансовий ресурс на прожиття.

На зміну добі споживацтва прийшла доба творчості. Звільнений креативний потенціал українського суспільства призвів до найпотужнішого вибуху інновацій та відкриттів в історії людства. **Наукова обґрунтованість та доцільність нарешті стають критерієм державної політики та соціальної організації в Омріяній Україні.** А підтримка фундаментальної науки обумовлює наукові прориви, які виводять Україну в число світових лідерів. Україна впевнено прямує до планетарної першості, реалізуючи масштабні космічні проекти. Однак технологічна революція спрямована не на те, щоб наздогнати та перегнати інші країни світу, а на те, щоб конструювати світ майбутнього, світ пост-інформаційної доби.

Українці хочуть і можуть народжувати дітей. Докорінно перебудована система виховання і освіти сприяє психологічному розвитку та розкриттю талантів дітей, їхній самореалізації. Культура несе життєдайні цінності, сприяє духовному вдосконаленню.

Мрія іноземців – стати громадянами нашої держави, самовдосконалюватись і самореалізовуватись разом з усіма українцями в суспільстві любові й гармонії.

Неймовірно!

Розбудовуються старі міста, будуються нові – центри міжнародного життя. Держава доклалася до небаченого розвитку інфраструктури – швидкісного транспорту, засобів комунікації. Інноваційна організація поселень робить їх безпечними і комфортними.

Уявіть собі Омріяну Україну, в якій Львів – культурна столиця не тільки України, але й всієї Європи? Виставки, вернісажі, карнавали...

Донецьк — міжнародний фінансовий центр. Чим не новий Франкфурт-на-Майні? «Донецька міжнародна біржа» - звучить?

Одеса буде не лише великим логістичним вузлом, однак стане міжнародним центром кінематографу. Такий собі український «Голівуд» на березі Чорного моря!

Харків – технополіс, університетський та науковий центр світового рівня, який за короткий строк не лише відродив вітчизняну науку, але й почав давати людству розробки майбутнього. Так само, як вже колись із середини 1920-х до середини 1930-х років Харків був однією із світових столиць ядерної фізики, авіабудування, біохімії та психології! Історія повторюється...

Херсон, Крим, Вінниця, Житомир, Тернопіль, Бердянськ – в Омріяній Україні місця вистачає всім. В одному місті – міжнародні автомобільні перегони, в іншому – європейська столиця фонтанів, в третьому – світовий центр історичної реконструкції, де на вулицях можна і лицарів зустріти, і мушкетерів, і воїнів Київської Русі...

Люди більше не тікають з провінції до столиці у пошуках кращого життя, бо реальні можливості розвитку та шанси самореалізації є скрізь!

Омріяна Україна творить новий спосіб життя, нові стандарти, які є привабливими для інших країн та народів світу – це нова цивілізація, створена нами. Тому наша країна є престижною і однією з найперспективніших на планеті.

Фантастично!

Такий неймовірний поступ Україні дасть Національна ідея, яка ґрунтується на розкритті потенціалу народу, на прогресивних ідеях майбутнього, на ролі України для всієї Європи і слов'янського світу, а не на трагічно-жертвній історичній риторичі.

Позитивне національне мислення неодмінно дасть позитивний результат.

Відтак, Українська мрія – це ідея цивілізаційного прориву, яка забезпечить докорінну зміну картинки за вікном, народить гармонійний і красивий світ.

Скажете, що така Мрія недосяжна? Але вона складається з цілком досяжних завдань. Так, наприклад, стати космічним лідером Україна могла б просто зараз, якби реалізувала на додачу до свого найбільшого у світі літака АН-225 «Мрія» ще й програму космічних

запусків «БАКС» – багаторазову авіаційно-космічну систему¹. І так крок за кроком у кожній галузі!

Народження Омріяної України потребує не так вже й багато часу. Скажімо, за 20 років незалежності більша частина шляху могла бути вже пройденою... **Потрібна лише політична воля, чистий творчий розум та любов до народу.**

---

¹ Багаторазова авіаційно-космічна система // Вікіпедія. Вільна енциклопедія. URL: <http://uk.wikipedia.org/wiki/БАКС>

Україна: діагностика проблем

Мрія – це найпотужніша сила, яка долає будь-яку владу, змінює людство і перед якою скоряється простір і час².

Однак, для того, щоб створити Омріяну Україну, необхідно виявити перешкоди, які стоять на шляху до світлого майбутнього. Вони не на поверхні – не в комунізмі, капіталізмі, голодоморі, зовнішніх чинниках чи у відсутності демократії. Зовсім ні.

Причини сучасної розрухи в Україні залягли значно глибше – на рівні національного характеру українців, менталітету, колективних переконань. Відтак, **змінити майбутнє можна, лише змінивши національну колективну свідомість українців.**

Які колективні переконання позбавляють Україну перспективи, роблять здійснення Мрії неможливим?

На мою думку, їх чотири. Пропоную на них зупинитись детальніше, щоб відкрити дорогу майбутньому.

1. Безперспективність буття

Українці живуть одним днем. Вони не планують і не творять свою перспективу.

Ще з часів Київської Русі українці відмовились від планування і конструювання майбутнього. Тоді Київська держава припинила зовнішню експансію і розбудову, натомість почалася внутрішня міжусобиця, яка все знищила. За що боролися князі? За власну стратегію для всієї Русі та сусідніх народів? Ні, вони билися за мізерні миттєві цілі – за максимізацію власного впливу.

Подібна ситуація багаторазово повторювалася в історії України. Українці розігрували тактику, не маючи довгострокової стратегії.

Не мав стратегії Богдан Хмельницький у 1648 році, коли зупинив свій переможний марш на Варшаву і повернувся у Київ. У 1917 році Центральна Рада теж не знала, що їй потрібне в майбутньому – автономія чи незалежність.

На жаль, у 1991 році батьки державної незалежності України аналогічно не мали цілісного бачення майбутнього. Тому Україна досі не може визначитись ані з виборчою системою, а ні з реформами, а ні з державною мовою.

В умовах відсутності стратегії соціальному організму залишається реагувати на мінливі миттєві подразники, обставини та чинники. Тому сьгоднішні реформи можуть скасовувати результати вчорашніх, щоб післязавтра бути знову скасованими за нових мінливих обставин.

Соціальна система позбавлена цілі. Зусилля на досягнення чогось в такій системі – безглузді, даремні. Вони лише марнують соціальну енергію. Єдина виправдана соціальна програма за цих умов – «нацарювати сто рублів і втекти».

Українці, які не творять своє майбутнє, приречені бути об'єктом історії.

---

² Дацюк С. Про що варто мріяти? // Українська Правда. 2009. URL: <http://pravda.com.ua/articles/2009/08/24/4152428/>

Щоб стати суб'єктом українцям потрібна національна Мрія, амбітна стратегія. На шляху до Мрії, кожен крок набуває сенсу.

2. Комплекс жертви

Історичний образ українського народу – це переважно образ жертви.

Споконвіку ми – жертви татарів, ляхів, москалів, жидів, більшовиків, зрадників, підступних ворогів, обставин, змов і, зрештою, важкої долі безталанної... Цими ідеями просякнута практично вся творчість народу, який живе на найбагатшій землі в Європі.

Національне страждання стало культом, самоціллю. Українцям не потрібні успіх і перемога, адже що з ними далі робити? Значно легше програти, а потім жалітися.

Саме комплексом жертви обумовлена дивовижна терплячість українського народу. Насправді, терплячість – це повільне принесення себе в жертву.

Несвідомо постає питання, скільки людей полягло б кривавій боротьбі, якби українське селянство підняло повстання проти голодомору та більшовицької влади? Невже так само багато, як і від самого голодомору?

Комплекс жертви тісно пов'язаний з безперспективністю. Жертва ніколи не живе майбутнім, бо воно їй не потрібне. Жертва живе сьогоденням, стражданням теперішнього або минулого, безкінечно переживаючи свій біль. Жертва перебуває в полоні суєти, буденності. Про це свідчить хоча б те, що суспільний резонанс від будь-якої інформації в ЗМІ про нікчемну політичну сварку чи інтимну подробицю з життя «зірок» перевершує ефект від програмних, стратегічних публікацій.

Сьогодні Україна вже потребує світового визнання своєї страждальницької місії. Це дозволяє споживати більше міжнародної уваги, підтримки, допомоги. Роль жертви – це вишукана форма споживання.

Саме тому міжнародний імідж України розбудовується на голодоморі, Чорнобилі, важкій радянській спадщині, а також на ідеологемах молоді державності, недосвідченої демократичності тощо. Це змушує то ЄС, то США, то МВФ постійно виділяти Україні гроші, які осідають в розкішних маєтках київського передмістя. Такий собі спосіб конвертації страждань в «красиво жити не заборониш». Ми вже звикаємося з думкою, що весь світ нам винен.

Але Україна-жертва нікому в світі не потрібна.

Психологи довели, що роль жертви є результатом добровільного вибору. Сила духу дозволяє обрати іншу роль – господаря долі, творця, відчути себе сильнішими за всі історичні обставини. Енергію для цього вибору дає Мрія.

Чим сильніша Мрія, тим більша воля для її досягнення, тим сильніша енергія національного духу.

3. Комплекс меншовартості

Ще одна фундаментальна вада українства – це низька самооцінка, комплекс меншовартості. Правда, його століттями маскували під образ скромності.

Однак, попри всі достоїнства українців, саме комплекс меншовартості не дозволяв нам відчувати самодостатність, визріти для реалізації власної великої стратегії.

Цей комплекс не дозволяє нам відчувати себе номером один, і ми продовжуємо грати під другим номером. Тому завжди українці шукали старшого партнера та посібника в особі литовців, поляків, росіян, кримських татарів, шведів чи то німців.

В якийсь момент наш комплекс меншовартості посилювався, коли у нашого народу відібрали право найменуватися Руссю, натомість повісили ярлик Малоросії та окраїни. Хоча ще за гетьмана Виговського в середині XVII століття ми себе ідентифікували з «Великим князівством Руським».

Але й тепер, здобувши незалежність, Україна так і не відчула себе спроможною вести самостійну політику, а весь час намагається прихилитися до ЄС, НАТО, США, МВФ або Росії.

Звільнення від комплексу меншовартості потребує зміни національної свідомості. Пізнання історії з метою повернення до істинної ідентичності українців стане надійною опорою, відправною точкою для Мрії. Важливо зрозуміти, ким ми були. І ще важливіше усвідомити, ким ми є, і ким ми будемо.

4. Матриця ненависті

Ледь не найбільшою проблемою українців є те, що вони навчилися добре ненавидіти – політиків, чиновників, хабарників, податківців, ворогів України...

Але, насправді, ми ненавидимо в першу чергу самих себе. За свої комплекси, слабкість, долю, історію та країну, зрештою, за мізерність своїх устремлінь і прагнень.

І лише потім ця ненависть поширюється на всіх та на все довкола нас. Вона знаходить свої численні проєкції у взаємовідносинах, у соціальній розпорошеності, взаємній підозрілості, жлобстві, хамстві, егоїзмі, відсутності довіри, поваги та взаємодопомоги, а також у безлічі інших негативних явищ. Першооснова всіх цих явищ – ненависть, або просто відсутність любові. Але ж потреба любові притаманна кожній людині і є основною потребою життя!

Безумовно, ці слова читає багато світлих, порядних і люблячих людей. Тим не менше, всі ми – в матриці ненависті. З нею кожен зустрічається щодня.

Вам нахамили в метро? ДАІшник чи інший чиновник вимагає від вас хабара? Вам забудували дитячий майданчик у дворі? Ваші податки з бюджету розікрали? Чи просто ви простояли дві години в автомобільній пробці, бо пропускали кортеж Президента?

Кожного з нас не люблять по-своєму. Нам не зрадіють в магазині, нас не вшанують в кабінеті чиновника. Кожні вибори в органи влади побудовані на ненависті, а деякі експерти вже навіть починають говорити про «менеджмент ненависті» як новий напрям політтехнології.

Зрештою, до нас взагалі ставляться як до бидла, ресурсу, електорату, споживача, «плебсу».

Ненависть можна навіть відчувати на шкірі, коли приїздиш з привітних і чистих європейських містечок в Україну.

Ненависть – це корінь більшості українських проблем. Вона деструктивна, на ній неможливо збудувати щастя, досягти прекрасного майбутнього. Суспільство ненависті не може виховати політиків, які люблять народ. Будь-яке зерно прогресивної ідеї не прийметься на такому соціальному ґрунті.

На шляху до Мрії необхідно вийти з матриці ненависті.

Навіщо все це?

Хотілося б уникнути негативу, не згадувати проблемні риси нашого українського менталітету. Однак для оздоровлення нації найперше необхідно поставити точний і чесний діагноз. Не ховатися від нього, не замовчувати. А усвідомити його, щоб мати шанс змінити себе.

Водночас, на фоні загальної сумної картини чимало українців все частіше задаються питанням – «За що нам тяжка доля?» Навіщо нам розчарування, біль, страждання, бідність, нестерпні умови життя?

Насправді, важкий шлях українців, шлях випробувань – це унікальний досвід, який дозволяє народу прозріти, зрозуміти чимало важливих речей. Він дає мудрість, загартовує і відкриває двері майбутньому.

Прекрасне часто народжується у важких муках.

Нова ідея

Як побудувати Омріяну Україну? Думаю, рецептів буде чимало. Вже прямо зараз хтось подумає, що треба змінити владу, провести перевибори, імпічменти, розпуски.

Ті, хто розуміє, що зміною шила на мило результату не досягнеш, агітують за системні зміни. Наприклад, за утвердження демократії, ринкову свободу, верховенство права, боротьбу з корупцією, мережеву комунікацію тощо.

Ідей, які можуть покращити життя кожного та всієї країни, чимало. Соціалізм, лібералізм, солідаризм, респонсизм, меритократія... Багато розумних назв, але, на жаль, вони не здатні привести нас до Омріяної України. А все через проблему «якості суспільних відносин»: взаємна неприязнь, відсутність довіри, співпраці, солідарності, взаємоповаги та любові до ближнього роблять неможливим соціальний розвиток та спільний рух в будь-якому напрямку.

Різниця між українською дійсністю та мрією дещо нагадує відмінність між пеклом та раєм – майже як у відомій притчі³, яку варто нагадати.

Пришов подорожній до Бога і питає: «Поясни, що таке рай і що таке пекло?». «Добре», - відповів Бог і повів на екскурсію. Вони прийшли в залу, де стояв величезний котел гарячої їжі. Довкола товклися люди, у кожного була довжелезна ложка, їсти з якої було вкрай незручно. Кожен хотів насититися, відтак боявся, що їжі на всіх не вистачить. Вони штовхалися, кричали, лютували, а інколи навіть спалахували бійки. Зрештою всі були розлюченими, голодними й ненаситними. «Це пекло», - сказав Бог.

Прийшли до іншої зали. Там все так само – такий же котел з гарячою їжею, точнісінько такі ж довгі ложки. Але люди поводитись інакше – допомагали одне одному поїсти: один підтримував ложку, інший допомагав черпати, третій допомагав підносити до рота, четвертого годували. Таким чином, всі були зайняті справою, всі були ситі, довкола царював порядок і гармонія, люди посміхалися і були щасливі. «Це рай», сказав Бог.

«Так просто створити рай на землі!» - подумав подорожній.

Глибинні зміни

Українська Мрія – це наш рай. Для його досягнення необхідна якісна зміна соціальної поведінки, в основі якої лежать особисті та суспільні цінності.

Омріяна Україна потребує нових цінностей, які призведуть до утвердження нового світогляду, що позначиться на стосунках між членами суспільства. Тоді лиш нове суспільство буде спроможне створити реальність, якісно відмінну від сьогодення. Цей алгоритм неможливо порушити, адже відомо, що розруха починається не в клозетах, а в головах.

Фундаментальною цінністю майбутнього буде... Любов.

Формула Любові

---

³ Шахова М. Научиться любви или освобождение от зависимости. // Українська правда. 2009. URL: <http://lifepravda.com.ua/columns/2009/12/17/35621/>

Декілька років тому на телепередачі «Свобода на Інтері» зустрілися всі керманічі України – Президент на постаменті, опозиція, прем'єр-міністр, спікер. Кожен розпинався в любові до народу. І від тих слів тхнуло неприкритим лицемірством, яке викликало відразу в глядача та провокувало прокльони з нецензурною лайкою.

Однак, хіба можуть політики себе вести інакше? Чи можуть вони любити народ, якщо вони взагалі нікого любити не вміють? Їх ніхто цьому не навчив! Вчителів не було – в суспільстві відсутня *культура любові*.

В матриці ненависті влада не любить народ, виробники товарів не люблять споживача, банки-кредитори знущаються з боржників, водії з презирством ставляться до пішоходів, лікарі заробляють гроші на пацієнтах, учні насміхаються з вчителів... Цей список можна продовжувати до безкінечності, а приклади можна знайти ледь не в кожній сфері суспільного життя. Все свідчить про те, що в соціумі домінують масова культура егоїзму та споживання.

Людина, яка підіймається з такого суспільства на щаблі влади, не вміє любити своїх підлеглих, колег, громадян, свою країну, народ. Правий був Михайло Туган-Барановський: «Політика ніколи не може бути вищою від рівня культури». Відтак, суспільство без культури любові не здатне виховати «люблячого політика»⁴.

«Нам тому живеться погано, що ми неякісно любимо»⁵. І жодна демократія, нова економічна теорія чи технократичний проект не здатні виправити ситуацію. Потрібне щось значно більше – те, чого нам так не вистачає.

Сьогодні нам найбільше не вистачає Любові – кожному з нас, суспільству і Україні. Хоча цінність Любові давно відома, сучасність її втратила, забалакала, девальвувала, піддала забуттю. І ніякі концепції толерантності та взаємоповаги не можуть її замінити.

Любов потребує нового світського переосмислення. Необхідно навчитись заново любити одне одного – усвідомлено, безумовно, безпричинно і безкорисливо. Не говорити про Любов, а діяти з любов'ю в усіх сферах суспільного життя.

Однак мало навчитися любити ближнього. Людина може дати іншому лише те, що має сама. Тому найперше необхідно навчитися любити себе.

Українці не люблять себе. Переважно домінує або жертівність, або споживацький егоїзм. Чимало людей женуться за тим, що їм не потрібне, марнуючи життя. Замість щастя в гармонії – обирають самоствердження та споживання. Егоїзм став масовою культурою.

Далеко не кожен сьогодні розуміє, що **справжня любов до себе та егоїзм – це дві протилежності**. Якщо перша свідчить про психічну зрілість людини, то егоїзм – навпаки.

Національна біда України якраз полягає в тому, що нею керують психічно незрілі особистості. Для них егоїстичні мотиви споживання – купівлі чергового пальто від Zilli, годинника від Rolex, телефону Vertu, мерседеса чи гелікоптера за 17 мільйонів доларів – справді є визначальними мотивами. І на жаль, більшість вихідців із суспільства, які демократичними шляхами потрапляють до влади, вмотивовані тими ж самими споживацькими потребами.

⁴ Видрін Д. «Формула кохання» як виборча технологія // Українська правда. 2009. URL <http://www.pravda.com.ua/articles/2009/07/14/4090930/>

⁵ Кривдик О. Національна ідея // Українська правда. 2007. URL: <http://www.pravda.com.ua/articles/2007/02/26/3212643/>

Лише змінивши спосіб мислення ми зможемо вирішити ті проблеми, які створені сучасним способом мислення. Навчитись любити себе і любити ближнього, жити й діяти на основі любові – це фундаментальна зміна свідомості, яка вже назріла. Вона відкриє українцям горизонти розвитку, небачені на сьогоднішньому рівні мислення.

Основи майбутнього ладу

Любов дасть новий вимір таким основоположним для Української Мрії цінностям, як свобода, воля і гармонія.

Свобода набуває в Любові нового сенсу та нових вимірів – свободи задля розвитку, свободи від стереотипів, обмежень, умовностей та ілюзій. Любов – це шлях до справжньої свободи, усвідомленої, відповідальної, яка відкриє безмежні можливості для пізнання світу, для творчості, для самореалізації.

Без Любові свобода не може бути самодостатньою цінністю. Вона не має моральних координат, відтак може набувати руйнівних змістів, характеру сваволі. Свобода самознищення – чи не це є головним досягненням сучасного людства?

Воля – це унікальна психічна здатність людини змінювати себе і навколишній світ. Однак, воля може бути як передумовою насилля, самоствердження й руйнування, так і запорукою розвитку людини, її самовдосконалення та самореалізації. Воля, заснована на Любові, є необхідною ознакою психічно зрілої людини. Вона робить з людини творця і цим виявляє богоподібну природу людини.

Гармонія є необхідною цінністю та ціллю Української Мрії. Любов до себе і психологічна зрілість дозволить людині жити в гармонії з собою. Любов до світу – забезпечить гармонію людей з навколишнім світом. Водночас, досягнення гармонії буде метою діяльності людини в усіх сферах життя – у вихованні й освіті, законодавстві й науковому прогресі. Краса, як один з проявів любові, буде невід’ємною частиною всезагальної гармонії Омріяної України.

Ідентичність майбутнього

Наші пращури уявляли собі землю, що тримається на трьох слонах, які стоять на панцирі велетенської черепахи. В метафізичному розумінні вони праві. Земля тримається на цінностях свободи, волі та гармонії, в основі яких – Любов. І це знайде своє відображення в Українській Мрії.

Українську Мрію неможливо зрозуміти прагматичним розумом. Її необхідно відчутти серцем.

В одній зі своїх публікацій на Українській Правді Остап Кривдик пророчо написав «основою національної ідеї України має бути любов»⁶. Це так і є.

Нова ідея забезпечить нову ідентичність України.

І нехай Франція буде краєм вишуканості та краси, Німеччина – країною якості та педантичності, Японія – синонімом технологій та традицій.

---

⁶ Кривдик О. Національна ідея // Українська правда. 2007. URL: <http://www.pravda.com.ua/articles/2007/02/26/3212643/>

Омріяна Україна буде країною любові та гармонії.

Новий лад

Розбудова Омріяної України – країни любові й гармонії – розпочнеться не з реформ економіки чи державного апарату. Зміни мають розпочатися в серцях і головах людей.

Сприймавши новий світогляд, мільйони людей в Україні більше не зможуть жити так, як жили до цього. Вони змінять свою поведінку, ставлення одне до одного, до природи, до всього навколишнього світу. Зміниться сама якість суспільства, а це, в свою чергу, спричинить фундаментальні переміни в усіх сферах життя. Іншими, відповідними до потреб нового часу, стануть освіта, культура, економіка, право і політика.

Усі перспективні новації не перелічити. Однак, можна зупинитися на деяких особливостях майбутньої України, заснованої на цінності любові.

Нова Людина

Сприняття світогляду любові відкриє шлях до небаченого досі розвитку людини, адже насправді *свідомість визначатиме буття*, а не навпаки.

Коли людина полюбить себе безумовно й усвідомлено, то вона стане на шлях самопізнання та самовдосконалення. Неусвідомлене буття в полоні пристрастей, страхів, стереотипів, споживацького егоїзму стане для людини майбутнього неприйнятним. Натомість визначальними для кожного стануть прагнення свободи, розвитку сили волі, та досягнення гармонії.

Вільна людина. Людина, сповнена любові, потребуватиме звільнення – але не від зовнішніх обставин та чинників, як це пропагує сучасний лібералізм. Найбільше звільнення, яке очікує на людину – це звільнення від власних стереотипів, комплексів, страхів, від психічного болю, який у величезній кількості є практично у кожного сучасника. Звільнення свідомості – ось завдання для людини, яка справді любить себе.

Вольова людина. Щоб пройти шлях психічного зростання та світоглядного звільнення, необхідна самодисципліна та виховання сили волі. Наче тренування в спорті, пізнання себе та подолання ментального рабства потребуватиме зусиль. Відтак, лише вольова людина буде здатна розкрити силу власного духу.

Гармонійна людина. По мірі ментального та психічного звільнення, кожен досягатиме гармонії із самими собою. Більше не потрібно буде щось комусь доводити, самостверджуватись, виправдовувати себе або долати докори сумління. Відтак, у кожній людині вивільниться велика кількість психічної енергії, яка сьогодні марнується на подолання внутрішньої дисгармонії.

На противагу матриці. Людина майбутнього – це значною мірою протилежність людини сучасного. Сьогодні у світі нікому не потрібна психічно зріла, самостійна і щаслива людина – нею неможливо маніпулювати, над нею не можливо володарювати, вона не буде бездумним гвинтиком фінансово-світоглядної матриці споживання. Сьогодні потрібні нещасливі, несвідомі люди – ментальні раби. Вони покійно ходитимуть на вибори, прагнутимуть примарних цінностей, лікуватимуть депресії шопінгом, а психічну рівновагу відновлюватимуть ніотином та алкоголем. Хіба здатні такі люди створити омріяне майбутнє?

Якісно нове майбутнє створять світоглядно оновлені люди. Саме тому утвердження нових цінностей та світогляду на основі любові є передумовою становлення Омріяної України.

Назустріч змін. Полюбивши себе, люди зміняться. Вони стануть добрішими, чеснішими, відкритими одне до одного. Співчуття, соціальна співпраця та взаємодопомога стануть нормами життя. Відповідно, зміниться сама якість суспільних стосунків – вони будуть побудовані на любові одне до одного. Адже любити ближнього стає просто, коли є усвідомлена любов до себе й існує гармонія в душі.

У психічно зрілих людей зникнуть мотивації самоствердження, домінування над ближніми, публічного надспоживання розкішних речей. Людина, яка любитиме себе, не дозволить собі принизитись до ганебної поведінки.

Творча людина. Егоїстичні споживацькі мотивації зміняться на творчі, адже ментально звільненим людям необхідно кудись докласти свою психічну енергію. Вона піде на вдосконалення навколишнього світу – на творення щастя, краси, технічного прогресу, екологічно кращих умов життя тощо. Творчість любові не знає меж.

Ідеал людини майбутнього – це творець, сповнений любові до навколишнього світу. Разом зі звільненням потужних духовних сил та розвитком психіки набуде нової актуальності сплюндроване сьогодні поняття «надлюдини». Давньогрецький термін «калокагатія» – гармонійне поєднання духовної та фізичної досконалості людини-творця – стане новим соціальним ідеалом майбутнього суспільства.

Абсолютна більшість учасників Конкурсу письмових робіт «Україна моєї мрії», який був проведений у 2011 році, як виявилось, мріє про те, щоб в Україні найперше змінилися самі люди, бо лише так можна змінити країну.

І нехай поки що це лише мрії. Однак, якщо розпочати творення Омріяної України зі зміни колективного світогляду на основі цінності любові, то вже за короткий час зміни в усіх сферах суспільного життя набудуть такого розмаху, що Україна вийде на лідерські позиції серед найперспективніших країн світу.

Нове суспільство

Навчившись любити, люди дбатимуть не лише про себе, але й про інших людей, щоб своєю думкою, дією, поведінкою зробити навколишній світ краще.

Вони демонструватимуть нові цінності, нові моделі поведінки, ставатимуть взірцями моральності, порядності, людяності. Вони виступлять новими моральними авторитетами – кожен у своєму середовищі. Хтось – в сім'ї, хтось – серед друзів, а хтось – у своєму колективі чи місцевій громаді. Люди з новим світоглядом будуть прикладами для наслідування.

Початок. Для започаткування Омріяної України достатньо, щоб принаймні 5% населення України змінили свою свідомість, прийняли цінність любові та спробували жити у відповідності до неї. Ці люди стануть провідниками змін, творцями майбутнього. Інша частина суспільства невдовзі наслідуватиме цей приклад, оскільки більшість людей схильні до сприйняття «правил гри», які видаються домінуючими чи, принаймні, популярними.

Нова якість. Дуже скоро люди з новим рівнем свідомості, з любов'ю до себе і до ближнього закладуть **нову якість суспільства – простір любові, творчості й гармонії.** В цьому суспільстві не буде відчуття невдоволеності, самотності, незахищеності. Гармонійність

стосунків, відмова від вузько егоїстичних мотивацій нарешті зроблять реальністю соціальну солідарність, співпрацю, національну єдність. Змагальність та конкуренція, заснована на необхідності виживати та самостверджуватись, відійде у небуття. На зміну їй прийде кооперація, синергія та взаємодопомога.

Суспільство перейде на вищий ступінь організації та перестане бути агресивним середовищем. Люди отримуватимуть значно більше задоволення і щастя від взаємодії з навколишнім соціумом і більше не намагатимуться відгородитись від нього мурами будинків чи тонованими стеклами автомобілів.

Хамству, егоїзму, грубості, насильству та іншим формам антисоціальної поведінки не залишиться місця в суспільстві майбутнього. Але не через жорсткі заборони чи репресивні заходи, а через те, що психічно зрілі особистості не дозволятимуть собі негідної поведінки. Скривдити ближнього – це не лише нелюбов до нього, але це й нелюбов до себе, адже сам кривдник зганьбить себе.

Уявіть собі суспільство, де люди посміхаються одне одному, де психічна атмосфера не тисне злобою, ненавистю, страхом, небезпекою. Фантаст Іван Єфремов, розвиваючи вчення нашого співвітчизника Вернадського про ноосферу, недаремно зазначав одним із нагальних завдань майбутнього очищення ноосфери від усіх поганих думок та емоцій. А їх нависло над Україною чимало...

Ні – маніпуляціям! В Омріяній Україні приділятиметься особлива увага якості інформаційного простору, щоб забезпечити розвиток та виховання самостійно мислячої людини. Водночас, всі засоби та суб'єкти маніпуляції свідомістю людей будуть викриті та відкинуті суспільством. Виявити їх дуже просто за рівнем ідей, які вони несуть в суспільство, – це постійне нав'язування стереотипів, штампів, штучних бажань і потреб, які рухають маховик споживацтва, роз'єднують суспільство, провокують стреси й відчуття нескінченного невдоволення життям. Хіба не цей «дебілізаторсько-зомбувальний» вплив на соціальні маси обумовлює всю ту реальність, яку ми маємо сьогодні в Україні?

Нова освіта. Для забезпечення духовного та психічного зростання людей, докорінної перебудови має зазнати вся система виховання та освіти в Україні. Суспільству майбутнього будуть потрібні не вузькопрофільовані спеціалісти – гвинтики системи, а повноцінні, гармонійно розвинені особистості.

Система освіти в Омріяній Україні не лише даватиме високий рівень, але й сприятиме розкриттю здібностей кожного, здатності вірити в себе. Навчити мислити самостійно, стати усвідомленою людиною, жити вільно – без страху, комплексів, стереотипів, навчити самоосвіті, посилити інтерес до пізнання світу, до творчості – саме це і є найголовніші завдання школи в Омріяній Україні. Така система освіти буде любити ту людину, яку виховує і якій дає знання.

Змалечку людина буде виховуватись в душі любові, пізнавати свободу, укріплювати силу волі та досягати гармонії із собою та світом. Сьогодні ж практично нічого з цього немає в сучасній школі!

Ідеї Сковороди. Нове суспільство буде неможливим без реалізації ідей українського генія Григорія Сковороди – вчення про споріднену працю для кожної людини. «Щасливе завтра» буде ефемерним, якщо люди й надалі обиратимуть собі професії, керуючись матеріальними чинниками чи міркуваннями престижності. Адже можливість людини займатися спорідненою працею є запорукою самореалізації та щастя людини.

Праця за покликанням призведе не лише до самореалізації кожної людини, але й до радикального підвищення продуктивності праці! Кожному відомо, що їжа, приготована з любов'ю, смачніша за ту, що приготована хай і найпрофесійніше, але «без душі». Аналогічно, будь-яка робота, зроблена з любов'ю, принесе кращі результати. Відтак, шлях спорідненої праці – це шлях творення досконалості.

Режисер за покликанням має знімати фільми, а не сидіти менеджером в офісі. Науковці повинні рухати прогрес, а не емігрувати на заробітки за кордон. Музиканти, художники, історики, інженери, письменники, конструктори, винахідники, космонавти – в Омріяній Україні всі зможуть зайнятися працею для душі. Відтак, завданням держави буде формувати суспільний попит на всі професії, незалежно від їх «ринкової затребуваності».

Соціальний захист. В суспільстві любові він перестане бути даниною ідеям соціальної справедливості, але стане необхідною умовою гармонії і, водночас, гарантією самореалізації кожного українця. Кожній людині буде забезпечений необхідний мінімум рівних достатніх умов для власного розвитку, творчості та суспільно корисної діяльності.

Панування любові в суспільстві можливе лише в тому випадку, якщо не буде страху перед завтрашнім днем. Система соціального захисту має бути гарантом майбутнього для кожної людини. Водночас, вона виключатиме паразитизм і утриманство, яке розповсюдилось в європейських країнах. Організувати це не важко, якщо поставити відповідні завдання. Але в сучасному суспільстві, де людину ніхто не любить, про соціальний захист згадують лише перед виборами...

Реформи. Панування цінності любові спонукатиме реформувати практично всі сфери життя, так що масштаб майбутніх змін неможливо досягнути в невеликій брошурі. Але кожен може це сам собі уявити, особливо якщо має дітей, яких дуже любить. Яку б систему охорони здоров'я ви б хотіли для ваших дітей? Як мають виглядати міста, в яких ви хотіли, щоб вони жили? Які продукти харчування й питну воду ви хотіли б забезпечити для ваших дітей? Яке навколишнє середовище ви хотіли б їм залишити?

Від хаосу – до порядку. Здавалося б, створення якісно нового суспільного ладу є неймовірним завданням для сучасної України. Однак, Україна, що на сьогодні перебуває у стані практичного хаосу, є ідеальним плацдармом для будівництва нового суспільства, заснованого на нових цінностях. Любов до людини задіє величезний науковий потенціал, накопичений людством протягом тисячоліть. В бібліотеках та наукових установах зібралось достатньо незапроваджених відкриттів, інновацій, проектів та технологічних рішень. Є ідеї принципово нових джерел енергії, концепції комп'ютеризації суспільного управління, інновації в сфері переробки відходів, винаходи в сфері подолання хвороб тощо – всього не перелічити.

Всього достатньо для того, щоб створити якісно новий світ.

Новий устрій

Як вже зазначалося, Українська мрія – це ідея цивілізаційного прориву, яка забезпечить докорінну зміну картинки за вікном, народить гармонійний і красивий світ. Заснована на цінності любові, вона потребуватиме перебудови реальності для того, щоб людина в Україні нарешті стала щасливою. Це легко досягатиметься, адже суспільство спорідненої праці буде орієнтоване на творчість, а не на споживацтво. Справжній бум інновацій та трансформацій в усіх сферах життя чекатиме на нас.

Нова наука

Вже зараз є очевидним, що суспільство любові буде високотехнологічним. Духовність не означає технологічну відсталість. Однак науковий прогрес буде спрямований на вирішення фундаментальних проблем, на справжнє благо людей, а не лише на задоволення мінливого ринкового попиту.

Сьогодні на конструювання нових яскравих моделей комп'ютерів та модних телефонів витрачається значно більше наукових та технологічних зусиль, аніж на винахід якісно нових джерел енергії, оптимізацію сільського господарства чи підкорення космосу. Водночас, радикальні інновації, навіть якщо й розробляються, то не знаходять свого застосування, оскільки суперечать тому чи іншому усталеному комерційному інтересу. Є чимало прикладів, коли великі корпорації блокують просування тієї чи іншої прогресивної технології.

Скільки є таких винаходів, інновацій та технологій, які були б здатні змінити життя мільйонів людей! Але до сих пір вони залишаються на полицях наукових інституцій, чекаючи, поки ними хтось зацікавиться...

Наукова обґрунтованість та доцільність стануть важливим критерієм реальності. Потреба гармонійної організації процесів в різних сферах суспільного життя може повернути інтерес до *тектології* – загальної організаційної науки, розробленої Олександром Богдановим ще на початку XX століття. Оптимізація управлінських процесів в суспільстві може бути досягнута завдяки ширшому застосуванню *кібернетики* – їй під силу розв'язати безліч тих проблем, вирішення яких на сьогодні видається неймовірним.

Вчені, які працюватимуть з любов'ю до людей, неодмінно зможуть досягти визначних проривів у фундаментальній науці. Не виключено, що це обумовить докорінні зміни звичної картини світу. Уявіть лише – принципово нові транспортні засоби, нові джерела енергії, новий рівень розуміння світобудови!

Нова економіка

Сучасна модель економіки значною мірою вичерпала себе – світова криза вже найближчим часом стане її могильником. Відтак, мають бути переосмислені самі основи економіки – все те, що до сих пір в колі економістів вважалося недоторканим.

Чи сприяє сучасна економіка щастю людини? Однозначно, ні.

Сучасній економіці вигідні люди несвідомі, невдоволені життям, нещасливі та хворобливі. Вони легко піддаються маніпуляціям, купують речі, які їм не потрібні, лікують депресії шопінгом та пілюлями, а також беруть кредити, які перетворюють їх на рабів економічної системи.

Моральний імператив Імануїла Канта, на жаль, відійшов у минуле: людина більше не є вищою метою, а стала засобом примноження прибутків та зростання ВВП. Сучасна економіка відверто й цинічно визначає людину як «людський ресурс».

Така економіка має бути змінена. Новий світогляд любові має підпорядкувати її інтересам всіх людей. Цим шляхом вже пішло королівство Бутан, яке зорієнтувалося на зростання *Внутрішнього Валового Щастя* замість Внутрішнього Валового Продукту. «Щастя народу важливіше за відсотки внутрішнього валового продукту» – вважає Король Бутану. На фоні глобальної економічної кризи ці ідеї небезпідставно набувають дедалі більшої популярності.

Новий світогляд потребуватиме перегляду самих основ фінансової системи. Фінансова реальність – не є чимось незмінним. Вона – всього лише продукт світогляду. Відтак, сприйняття цінностей любові й гармонії потребуватиме реформи грошової системи. В Омріяній Україні має бути здійснений пошук альтернативних моделей грошового обігу, які забезпечуватимуть гармонійний розвиток суспільства.

Корисною для Омріяної України може виявитись фундаментальна розробка «Синьої економіки», яку здійснив член Римського клубу Гюнтер Паулі. Вона передбачає системи каскадування ресурсів та енергії, які здатні радикально підвищити ефективність економічних процесів, створити велику кількість робочих місць і, водночас, зменшити антропогенне навантаження на екосистему.

В Омріяній Україні має бути розроблена нова модель економіки, в якій знайдуть своє застосування ідеї спорідненої праці, балансу інтересів економічних суб'єктів, поширення кооперації та здорової конкуренції, гармонійного грошового обігу. Розробки, здатні змінити економіку, вже є. Але вони не потрібні в системі, де людину ніхто не любить, де людина – ресурс, а не вища мета.

Нова держава

Нове суспільство потребуватиме якісно нового суб'єкта, який здійснюватиме організаційний вплив на суспільні стосунки для досягнення їхньої гармонійності.

В Омріяній Україні державна служба, так само як і політична діяльність, мають стати покликанням, формою спорідненої праці, яку обиратимуть творчі люди не заради матеріального зиску, а заради самореалізації в служінні іншим.

Разом із підвищенням ефективності державного апарату, все більша частина повноважень і функцій лягатиме на різноманітні органи місцевого самоврядування та громадянські інституції.

Сприйняття нового світогляду в Омріяній Україні забезпечить високий рівень свідомості її громадян. Відтак, самоорганізація та співпраця задля вирішення локальних питань стане звичною рисою життя. Цьому можуть сприяти інноваційні методики взаємодії, одна з яких вже розроблена та практикується українським дослідником Тарасом Плахтієм. Його технологія «динамічної мережі без керівного ядра» здатна забезпечити не лише самоорганізацію, але й самоуправління громадян – в інтересах спільного блага. Масове поширення цієї форми самоорганізації дозволить відновити в Україні позитивний відбір лідерів – осіб, для яких громадська робота й державне управління є формою спорідненої праці, а не прибутковим «бізнесом».

Чи можете ви сьогодні уявити державу, в якій немає одного парламенту, а замість нього ефективно управління здійснює 4-5 колегіальних рад, кожна з яких є спеціалізованою та укомплектована компетентними людьми вищого морального гатунку? І ці ради взаємодіятимуть за принципами динамічної мережі... Неймовірно? Але саме така форма управління метасупільствами описана у багатьох фантастів, зокрема в Івана Єфремова.

Представницька демократія відмиратиме як неефективна та дисгармонійна форма, в якій єдиним завданням державних керівників є задовольняти передвиборчий попит суспільства. Натомість, набуватимуть поширення мережеві та безпосередні форми управління. І хто знає, можливо, за десять-двадцять років в Омріяній Україні постане принципово нова форма правління – «*синархія*» – співуправління світоглядно розвиненим суспільством, засноване на єдності різноманіть та цінності індивідуальностей в соціальній системі. Це буде форма правління, заснована на любові, свободі й гармонії.

Головне – бути відкритим до всього нового, йти на зустріч змінам і не боятися їх. За 20 років незалежності Україна втратила дуже багато людей, часу й ресурсів. Однак, не набула практично нічого, чим варто було б дорожити.

Це у Великобританії не можна реформувати систему державного управління, бо їй сотні років. Це Сполучені Штати Америки обтяжені своїми традиціями, що тримаються віками на непорушній конституції. Україна ж є абсолютно вільною у виборі свого власного, не схожого ні на кого шляху. Вільна, щоб не наздоганяти інші країни, а почати будувати якісно нові форми принципово іншої якості.

Україна може розпочати з чистого аркуша, в той час, як більшість країн світу позбавлені цієї розкоші в час краху усталених форм.

Нова реальність

У мріях про Україну майбутнього потрібно уявляти не лише картинку внутрішнього облаштування країни, але й давати собі відповідь про те, яке місце займатиме Омріяна Україна в глобальній картині майбутнього світу. Чим буде вона для сусідів, Європи, яку місію виконуватиме для інших країн і народів?

Саме відсутність в Україні геополітичних цілей і завдань досі не дозволила їй стати повноцінним суб'єктом історичного процесу. Натомість Україна, як і багато століть до цього, залишається об'єктом чужих геополітичних інтересів, розмінною монетою глобальної політики.

Політичні стратеги Києва з часів набуття незалежності намагаються якось вписати Україну в сучасну картину світу. Однак, на превеликий жаль, вони допускали й продовжують допускати одразу дві помилки.

По-перше, їхні спроби відображають глибокий комплекс власної української меншовартості, неповноцінності – про це йшлося на початку цього видання. Україна відмовляється від того, щоб реалізовувати якусь самостійну геополітичну місію, натомість постійно тяжіє кудись пристати – до ЄС, СЕП, Митного Союзу чи до НАТО. Відтак, Україна намагається наслідувати чужу цивілізаційну модель – чи то західноєвропейську, чи то совково-російську, не збагативши світ нічим новим, своїм, автентичним. Відсутність самостійності, комплекс меншовартості та відсутність суб'єктності обумовлюють нескінченне розривання України між різними геополітичними векторами – між Сходом та Заходом, ЄС та Росією.

По-друге, сучасна картина світу розглядається Україною як статична, незмінна, непорушна. Відтак, прогнози – лінійні: якщо Євросоюз існує сьогодні, то він буде існувати завжди. За таких умов мають сенс наміри України вступити до ЄС через 10-20 років. Водночас, наявність на Сході великого і потужного геополітичного гравця – Росії – теж розглядається Києвом як константа. Ба більше, чимало людей в Україні вірять у величне й світле майбутнє Росії, тому прагнуть, аби Україна стала якомога ближчою до «братського народу».

Хиткий світ

Коли ж ми плануємо майбутнє України, то необхідно зважати на те, що світ майбутнього може кардинальним чином змінитися, а звична для нас геополітична картина світу вже найближчим часом стане надбанням історії. Стрімко підуть з арени геополітичні лідери, трансформується система міжнародних відносин і, навіть, зміняться кордони деяких держав...

Світобудову змінить не світова війна, як це неодноразово траплялося у ХХ столітті. Роль руйнівника звичного світу тепер виконає глобальна економічна криза, кінця й краю якої ще не видно, а наслідки важко спрогнозувати. Людство продовжує накопичувати проблеми, приймати помилкові рішення, намагатись втримати фінансово-економічну та соціально-політичну систему, що існували до кризи, не усвідомлюючи, що чинна суспільно економічна формація себе вже вичерпала. Відтак, світ входить в зону турбулентності. На людство очікує геополітична пертурбація, ціннісна дезорієнтація, економічний хаос, які супроводжуватимуться хоч і локальними, але численними військовими конфліктами по всьому світові.

Як сьогодні виглядають основні геополітичні гравці, на яких орієнтується Україна?

США. Попри все ще могутній вплив Сполучених Штатів Америки на світові процеси, Вашингтон вже не здатний формувати глобальний порядок, оскільки пригнічений непомірним борговим ярмом. Через глибоку соціальну деморалізацію та деградацію, вичерпаність «американської мрії» та економічну стагнацію США муситимуть поступитися лідерськими позиціями іншим, молодшим та енергійнішим суб'єктам. Сьогоднішнє лідерство США в світі, так само як і стабільність американської валюти, підтримується військовою експансією в країнах Африки та на Близькому Сході. Однак ця експансія не може бути безкінечною. В сучасних умовах глобальної кризи найменша тактична поразка США може призвести до стратегічного програшу і ознаменує завершення геополітичного лідерства США у світі.

Європа. Чи буде існувати Європейський Союз в сучасному вигляді через десять років? Хоч в Україні чимало політологів та аналітиків переконані в непорушності цієї геополітичної структури, в самому Брюсселі значно менше єврооптимізму. Під гнітом економічної кризи загострилися протиріччя, яснішими стали відцентрові тенденції, що вже найближчим часом можуть призвести до розпаду ЄС. Національні борги відкинули деякі країни-члени ЄС на узбіччя політичних процесів, в той час як проявився диктат декількох економічно найсильніших країн. Негативні явища в Євросоюзі посилюються стрімким розшаруванням суспільства, неможливістю стримувати подальший потік мігрантів. Економічна і боргова криза доповнюються кризою соціальною, кризою цінностей, цілей та ідей.

Росія. Попри гучні заяви та могутні геополітичні амбіції Москви, Росія на сьогодні є найслабшим геополітичним гравцем з перелічених. Надзвичайно низький рівень розвитку територій, депопуляція, низька ефективність економіки, відсутність консолідуючої національної ідеї, так само як і спільної ідентичності для всіх росіян, ставлять Росію перед загрозою неминучого розпаду. Власне, виклики сьогодення не залишають шансів на ефективність таким великим територіальним утворенням як Російська Федерація. Водночас, не варто забувати й про потужні територіальні інтереси Китаю, який розглядає значні російські території як свої, але «тимчасово окуповані». Отже, вже найближчим часом Росія може стати одним з найбільших джерел нестабільності та територіальних трансформацій.

Вже сьогодні Північ Африки та Близький Схід охоплені війнами. Громадянські конфлікти спалахують в Афінах, Лондоні, Римі, інших містах Європи. Пакистан з Індією знаходяться на межі війни. Китай готується до захоплення Тайваню та проводить крупномасштабні сухопутні навчання – очевидно, підготовку до встановлення контролю над Далеким Сходом Росії та країнами Центральної Азії.

Шлях України

Світ, який сьогодні ще здається стабільний і непорушним, вже найближчим часом може увійти в період нестабільності та хаосу. Звісно, це найгірший прогноз, який може виявитись помилковим. Однак ще більшою помилкою є очікування, що світ майбутнього буде продовженням світу сучасності. Зміни – кардинальні, фундаментальні, кризові – вже почалися. Україна має вибір: або залишитися стороннім спостерігачем, намагатись усунути від глобальних подій за принципом «моя хата скраю», або ж пристати до більших геополітичних гравців, наслідуючи їхню долю, або ж стати активним самостійним творцем змін – реалізувати власну стратегію.

Як перший, так і другий варіант насправді є програшним. Чимало аналітиків переконані, що відсидітись осторонь Україні не вийде через її географічне положення, так само як і знайти кращу долю у фарватері потужніших гравців. Про це свідчить історичний досвід: у двох найбільших катастрофах XX століття – Першій і Другій світових війнах – Україна не грала жодної самостійно політики, не мала жодних власних геополітичних інтересів. Тим не

менше фронти обох війн пройшлися її територією, забравши мільйони життів та зруйнувавши країну.

Отож, в умовах сучасного хиткого й мінливого світу політика багатовекторності вже не може бути оптимальним шляхом для України. Так само, як і приєднання до НАТО, ЄС, СЕП, Митного Союзу чи інших геополітичних утворень не є виграшним варіантом.

Натомість пошук власного унікального шляху, реалізація власної геополітичної місії, творення глобальних змін, а не реагування на них – ось той шлях, який дозволить Україні зайняти гідне місце у світі майбутнього.

Глобальна місія

Яка місія України? Щоб відповісти на це питання, необхідно зрозуміти, чого найбільше не вистачає сучасному світові.

Сучасна економічна криза лише назовні має економічні ознаки. Її коріння лежить у виродженні цінностей, девальвації смислів. Сучасна демократія, форми правління, економічні й фінансові моделі – вся світобудова потерпає від того, що насправді людина вже давно перестала бути метою, а всього лише є ресурсом для влади, корпорацій, рекламної, фармацевтичної, інформаційної індустрії та багатьох інших суб'єктів.

Світові найбільше бракує любові. Не вистачає переосмислення гуманізму, духовного й етичного пробудження людини на противагу технократичному розвиткові. Немає нових смислів, нових світоглядів, нової якості людського буття. Цей дефіцит не здатні компенсувати ані Організація Об'єднаних Націй, ані Рада Європи, ані якісь інші міжнародні структури чи геополітичні лідери.

Водночас, світові бракує глобальних цілей. Людство більше не захоплене ідеями польоту на Марс, не вболіває за винахід нових джерел енергії, не прагне розкрити секрети всесвіту. Набагато важливішими стали очікування презентації чергового смартфона, удосконалення планшетного гаджета чи рестайлінг автомобілів.

Здається, прогрес людства необхідно перезапустити, однак постановка цілей і завдань має відбуватися на новому морально-етичному рівні, людьми з новим рівнем свідомості. Інакше прогрес в черговий раз призведе до «конструювання атомних бомб» чи «клонування людини».

Відтак, місія України – запропонувати світові нові цінності, ідеї, смисли, нові способи світогляду і, відповідно, нові форми організації суспільного, політичного, економічного, життя. Фактично, йдеться про конструювання Україною нової цивілізаційної моделі, яка буде затребувана одразу ж, як глобальна криза підірве й поховає існуючі моделі.

Переорієнтація цивілізаційних процесів на розвиток духовно-психологічного потенціалу людини замість техногенно-економічного розвитку – ось функція України в посткризовому світі.

Сприймавши ідеї любові й гармонії, пребудувавши у відповідності до нових цінностей всі сфери суспільного життя, Україна зможе виступити світоглядним лідером для дезорієнтованого та деморалізованого світу.

Україна – країна любові й гармонії – стане центром преображення для нестабільного світу, пропонуючи новий духовний світогляд. Водночас, Омріяна Україна буде

«Новими Ковчегом» для європейської цивілізації, сприймаючи і трансформуючи всі найкращі надбання Європи.

Тому місце Омріяної України у світі майбутнього – це не одна з країн ЄС, це не буферна зона між геополітичними велетнями і не загублений в просторі й часі уламок Радянського Союзу.

Омріяна Україна – це один із центрів майбутнього світу, потужний геополітичний гравець, світоглядний лідер і провідник людства. Завдання України – творення нової цивілізації, яка прийде на зміну сучасному кризовому світові.

Експансія українських цивілізаційних ідей, смислів і форм посилюватиме глобальний вплив України у світі. Водночас, потужна самостійна стратегія зніме геополітичне роздвоєння України – її більше не розриватиме між Сходом та Заходом. Україна сама стане потужним центром тяжіння.

Власна цивілізаційна модель, прогресивний світогляд та активна позиція сформують новий геополітичний вектор для України – з Півдня на Північ. Відтак, Україна стане світоглядним і геополітичним центром тяжіння для значної частини Центральної та Східної Європи, а також для європейської частини Російської Федерації.

Повернення до себе

Шукаючи власне місце під сонцем, як українцям подолати свій комплекс меншовартості? Лише любов'ю та повагою до себе.

Любов до себе починається із самопізнання, самореалізації та самовдосконалення. Це стосується як індивідуального рівня, так і колективного – рівня суспільств, націй, народів.

Полюбити себе для українців означатиме необхідність пізнати себе, свою історію, свою істинну ідентичність. Прямуючи в майбутнє, українці мають нарешті знайти точку опертя в минулому.

Однак пізнання власної історії має призводити не до оспівування трагедій та культивування національного комплексу жертви. Навпаки...

Пізнання історії має призвести українців до повернення своєї істинної ідентичності: Україна – це Русь.

Настане час визнати, що у нас вкрали історію, нашу ідентичність – русинську, підмінивши її спочатку малороською, а потім – українською. Водночас, позбавлення ідентичності заклало в українців комплекс меншовартості – «ми ніхто, і звати нас – ніяк».

Рано чи пізно настане час її повернути, пред'явити наші права на тисячолітню історію, «повернутися до себе».

Здавалося б, питання ідентичності є не найважливішим в умовах сучасної цивілізаційної кризи. Однак, погодьтеся, народ ставив би зовсім іншого рівня вимоги до політиків, якби це були політики тисячолітньої величної країни, а не молоді 20-річної держави. Водночас, ідентичність визначає місію країни – погодьтеся, Русь здавна претендувала на певну лідерську та цивілізаторську місію, натомість Україна поки що ж лише на статус буферної зони.

Пізнання себе, власної ідентичності, нарешті примирить українців між собою. Ідентичність змінює спосіб мислення – саме в цьому полягає необхідність повернення нашої істинної ідентичності Русі.

Сьогодні Україні намагаються нав'язати ідеї «Руского міра» ті, хто до спадку Русі має доволі опосередковане відношення. Водночас, в рамках самих «руських ідей» є чимало перекручень та підміни понять, намагань зав'язати «рускость» на Московський геополітичний та релігійний центр. Саме тому ці ідеї викликають стійку відразу в Україні.

У самій Росії теж добре розуміють, що всі претензії Москви на «рускость» є хиткими, адже Руссю споконвіку вважалися території Києва, Переяслава та Чернігова, які знаходяться за межами Російської Федерації. Водночас, чимало росіян самі ж визнають, що місія Русі не може бути виконана Росією, оскільки це – місія Київської держави.

Зрештою, я переконаний, що рано чи пізно Україна згадає, хто вона є насправді. Поряд зі справжнім жовто-блакитним прапором засяє назва держави – Україна-Русь. Українці позбавляться комплексу меншовартості та сповна відчують себе русинами, гідними тисячолітньої величної історії. Вплив Київської держави знову простягнеться на тисячі кілометрів: не лише з Півдня на Північ – від Чорного моря до Балтики, але тепер і зі Сходу на Захід – від Карпат до Уралу.

Своїм впливом Руська держава нестиме сусіднім народам не територіальну експансію, не адміністративне підкорення, не фінансово-економічне домінування чи технологічний контроль, а новий світогляд. **Україна-Русь виконуватиме свою духовну місію – нестиме новий Лад, заснований на морально-етичному пробудженні людини, на любові й гармонії, на перебудові всіх сфер людського життя у відповідності до нових цінностей і нового світогляду.**

Україна-Русь творитиме новий світопорядок, зачинатиме нову історичну реальність – епоху пробудження людини.

Післямова

Я бачу Омріяну Україну у третьому тисячолітті творцем нової духовної цивілізації.

Я вірю, що час для цього настав. Як і вірю, що думка, виражена у слові, невідворотно створить реальність.

Одразу зазначу, Омріяна Україна – не політичний проект. Вона далека від сучасної української політики, сповненої мізерними смислами і сенсами. А великі Ідеї народжуються не для того, щоб ними на виборах торгували.

Ймовірно, у багатьох читачів під час ознайомлення із цим виданням виникло більше запитань, аніж відповідей. Не дивно, адже я не письменник, а Мрія надто масштабна, щоб уміститися у невеликій роботі. Водночас, цей текст – лише стислий конспект майбутньої книги про Омріяну Україну. Сподіваюся, більше відповідей буде там.

Разом з тим, як я вже зазначав, Українську мрію неможливо пізнати розумом – знайдеться мільйон аргументів, чому це неможливо і нереально. Однак Мрію можна відчутти серцем, і силою духу зробити її реальністю.

Для того, щоб Омріяна Україна стала реальністю, не потрібно нічого чекати. Не потрібні вибори, не потрібно нової конституції, не треба чекати, допоки народ знову вийде на Майдан, або настане якийсь визначний час і день.

Омріяна Україна твориться кожен день кожним із нас. І кожен може зробити дуже цінний внесок. Як?

Хтось стане більш усвідомленим, сприйме світогляд любові і, наприклад, займеться саморозвитком. Хтось стане більш гармонійною особистістю. Хтось вирішить звільнитися від маніпуляцій і, наприклад, перестане дивитись телебачення. Хтось інший, можливо, звільниться з неавтономної роботи та спробує самореалізуватися у спорідненій праці.

А хтось почне посміхатися зустрічним перехожим, щоб зробити їхній сірий день веселішим. Хтось допоможе незнайомій людині. Чи просто зайвий раз скаже «дякую», скаже щиро, свідомо. Або притримає двері за собою. Або поступиться місцем у транспорті.

Хтось інший прибере сміття у парку чи посадить квіти та дерева у подвір'ї багатоквартирного будинку. Хтось почне опікуватись за самотнім пенсіонером-ветераном війни. А інший хтось ініціює інформаційну кампанію з підвищення культури чи громадянської свідомості.

Нас же 46 мільйонів! І кожен може обрати свій власний унікальний шлях, який наблизить Омріяну Україну – країну любові й гармонії. Меж немає!

Я з вдячністю сприйму Ваші пропозиції. І з великою радістю зустріну однодумців, щоб любов'ю змінити світ.

*Олексій Толкачов
01001, м. Київ, а/с 250-В
e-mail: gknbu@ukr.net*

Про автора

Олексій Толкачов – громадський діяч, знаний як в Україні, так і за кордоном. Правознавець за освітою, мислитель за покликанням.

Громадською роботою займався ще у шкільному віці – у 1997 році. З тих пір був засновником та керівником великої кількості громадських організацій та соціальних ініціатив. Брав активну участь в акції «Україна без Кучми». Ініціював резонансну боротьбу за безпечне навколишнє середовище в Україні – судовий процес «Громадяни проти Енергоатому». У 2004 році був одним з ідеологів, засновників та керівників революційного руху «Пора!» в Україні.

Після «Помаранчевої революції» в Україні займався геополітикою – підтримував опозиційні організації в Росії, консультував демократичні рухи спротиву в Киргизстані, координував діяльність опозиційних партій в Узбекистані. У 2005 році пролобіював введення Європарламентом санкцій щодо Узбекистану.

З 2006 року сконцентрував свою діяльність в Брюсселі, де заснував Європейську Асоціацію Українців. Займався активним просуванням та захистом інтересів України в Євросоюзі, формуванням позитивного іміджу країни. Був одним з ініціаторів створення в Європарламенті депутатської групи «Друзі України». В рамках своєї роботи об'єднував закордонних українців в багатьох країнах Європи.

У 2007 році займався пошуком Національної ідеї, Української мрії – шляху преображення та розвитку країни. Цьому посприяло переосмислення власного досвіду, усвідомлення того, що країну не здатні змінити революції, партії чи громадянські ініціативи. Для зміни реальності необхідна зміна свідомості кожної людини.

Відтоді намагається бути якнайдалі від української політики. Тому неодноразово відмовлявся від пропозицій участі у виборах до Верховної Ради України та місцевих органів влади, аналогічно ї сьогодні не має жодного бажання балотуватись будь-куди.

Перекоаний, що для зміни країни потрібно йти не у владу, а йти до людей із мрією, любов'ю та вірою у величне майбутнє країни.